

Nr 100.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag om ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210); given Stockholms slott den 10 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att godkänna härvid fogade förslag till kungörelse angående ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210).

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

kungörelse angående ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210).

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. och 8 § 1 mom. allmänna resereglementet den 27 juni 1929 skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. Resekostnadsersättning jämlikt detta reglemente utgår i enlighet med vad för nedannämnda färd sätt och reseklasser finnes angivet.

Färd sätt	Klass I	Klass II	Klass III
Järnväg	Avgift för 1 plats i I klass	Avgift för 1 plats i II klass	Avgift för 1 plats i III klass
Fartyg	Avgift för enskild hytt med högst 2 liggplatser	Avgift för hyttplats	Avgift för salongsplats
Luftfartyg	Avgift för 1 plats	Avgift för 1 plats	Avgift för 1 plats
Spårväg	Avgift för 1 plats	Avgift för 1 plats	Avgift för 1 plats
Omnibus	Avgift för 1 plats samt 5 öre per km.	Avgift för 1 plats samt 5 öre per km.	Avgift för 1 plats samt 5 öre per km.
Taxeautomobil	Avgift för 1 person samt 5 öre per km.	Avgift för 1 person samt 5 öre per km.	Avgift för 1 person samt 5 öre per km.
Annan automobil och hästskjuts	35 öre per km.	35 öre per km.	35 öre per km.
Annat färd sätt än ovan nämnts	30 öre per km.	30 öre per km.	30 öre per km.

Vid resa — — — — — verkligen använts.

Med fartyg — — — — — verkligen använts.

Till omnibus — — — — — persontrafik (s. k. linjetrafik).

Med taxeautomobil — — — — — kunnat ifrågakomma.

Har förrättningsman nödgats för transportmedlet vidkännas kostnad till högre belopp än den sammanlagda ersättning, som enligt ovanstående bestämmelser tillkommer honom, äger han undfå gottgörelse för vad han visar sig hava utgivit.

8 §.

1 mom. Hava vid — — — — — båtar m. m.

Resekostnadsersättning utgår i dylikt fall med vad som verkligen utgivits, däri inbegripet styrkta utgifter för hämtning av resande, beställningspenningar och väntpenningar, samt förskjutes för samtliga förrättningsmän av främste förrättningsmannen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1934.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1933.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Wigforss anför:

I samband med det förslag till upphävande av stadgan om skjutsväsendet, som Kungl. Maj:t denna dag på föredragning av chefen för kommunikationsdepartementet beslutit förelägga riksdagen, erfordras jämväl vissa ändringar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929. Förslag till dessa ändringar har uppgjorts av landshövdingen E. A. Beskow, som biträtt med utredningen om skjutsstadgans upphävande. Utredningsmannens förslag innebär i huvudsak, att resekostnadsersättning för hästskjuts bestämmes till 35 öre per kilometer utan tillägg av kilometerpenningar eller alltså efter enahanda grunder, som nu gälla för bestämmande av ersättning för resa med annan automobil än taxeautomobil. Den i resereglementets 2 § 1 mom. ingående tabellen föreslås sålunda skola undergå den ändringen, att rubrikerna för dessa två färd sätt ersättas med den gemensamma rubriken: »Annan automobil och hästskjuts.» Förslaget innefattar därjämte *dels* av den sålunda föreslagna ändringen påkallad redaktionell ändring av nyssnämnda moments sista stycke, *dels ock* att ordet »åkdonslega» skall utgå ur resereglementets 8 § 1 mom. Till stöd för den föreslagna ändringen av allmänna resereglementet har utredningsmannen anfört bland annat följande:

Enligt nu gällande resereglemente av den 27 juni 1929 utginge för hästskjuts ersättning efter lega för en häst jämte kilometerpenningar, som numera utgjorde 5 öre. Legan för häst vore det för orten bestämda maximibeloppet av dylik lega för kilometer räknat. Hade förrättningsman för transportmedel nödgats vidkännas kostnad till högre belopp än den sammanlagda ersättning, som enligt ovanstående bestämmelser tillkomme honom, eller vore maximilega för viss ort icke bestämd, ägde han undfå gottgörelse för vad han visade sig hava utgivit. I sistnämnda fall utginge dock ersättningen med minst 30 öre per kilometer, vartill komme kilometerpenningar. I kilometerpenningarna inbegreps ersättning för hämtning av skjuts, åkdonslega samt s. k. beställningspenningar.

Å orter, för vilka maximilega icke funnes bestämd, utginge ersättning för hästskjuts alltså — såvitt icke förrättningsmannen visade sig hava fått vidkännas högre kostnad — med 30 öre per kilometer jämte kilometerpenningar 5 öre.

Därest resereglementets ifrågavarande bestämmelser icke ändrades i samband med skjutsstadgans upphävande, skulle sistnämnda ersättning för resa efter häst sålunda komma att gälla för hela riket.

För bedömande av frågan, huruvida denna ersättning för resa efter häst lämpligen skulle kunna tillämpas å alla orter, hade utredningsmannen infordrat uppgifter å de för år 1932 bestämda maximibeloppen av lega för hästskjuts, vilka uppgifter sammanförts i en vid betänkandet fogad tabell.

Av dessa uppgifter framginge, att maximibeloppen inom de olika länen varierade avsevärt eller mellan 3 och 5 kronor per mil för skjuts under dagen samt mellan 3 och 6 kronor per mil för skjuts under natten.

Därest man jämväl inom de län, där maximibelopp av lega för häst nu funnes fastställda, vid bestämmande av förrättningsmans ersättning för resa efter häst tillämpade resereglementets regler för bestämmande av ersättning för ort, där dylika maximibelopp icke fastställts, skulle denna ersättning sålunda — med undantag för ett län (Västmanlands) — komma att minskas från 60—35 öre till 30 öre per kilometer. För statsverket skulle detta givetvis medföra en viss kostnadsbesparing; med hänsyn till att hästskjuts numera användes endast i ringa utsträckning och då förrättningsman i de fall, då verkliga utgiften för skjutsen överstege resereglementets minimitaxa, ägde undfå gottgörelse för vad han utgivit, borde dock denna besparing icke överskattas.

Genom införande av bestämmelse om att ersättning för hästskjuts skulle utgå med samma belopp för hela riket skulle man emellertid utom det, att man erhöle enkla och enhetliga regler för bestämmande av denna ersättning, även ernå den fördelen, att man ej behövde vidtaga särskilda åtgärder för bestämmande av skjutslegans belopp inom de olika länen.

Vid bestämmande av storleken av denna gemensamma lega för häst låge det närmast till hands att utgå från resereglementets minimitaxa för hästskjuts, 30 öre per kilometer, samt därutöver beräkna 5 öre i kilometerpenningar, vadan sammanlagda ersättningen komme att uppgå till 35 öre per kilometer. Härvid förutsattes då, att bestämmelsen om att förrättningsman, då verkliga kostnaden för skjutsen överstege den sammanlagda ersättning, som sålunda skulle utgå, ägde undfå gottgörelse för verkliga kostnaden bibehölles. Med hänsyn till storleken av nu gällande maximibelopp och därutöver utgående kilometerpenningar kunde visserligen ifrågasättas, om icke 35 öre per kilometer bleve en alltför låg taxa. Härvid vore emellertid att märka — förutom det att de högsta maximibeloppen måhända icke motsvarades av ett verkligt prisläge — att denna taxa komme att få karaktär av minimitaxa. Vidare erinrades, att enligt resereglementet utginge ersättning för resa med annan automobil än taxeautomobil med 35 öre per kilometer, därvid kilometerpenningar icke ifrågakomme.

På grund härav och då ersättning för skjuts efter häst icke borde utgå med högre belopp än ersättning för resa med egen automobil, syntes det utredningsmannen lämpligast, att förrättningsmans ersättning för resa efter häst bestämdes till samma belopp och efter enahanda grunder som för resa med annan automobil än taxeautomobil eller sålunda till 35 öre per kilometer.

Av de *yttranden*, som avgivits över utredningsmannens förslag, innehåller statskontorets vissa erinringar mot den föreslagna ändringen av resereglementet. *Statskontoret* framhåller sålunda, att det knappast kunde vara riktigt att vid bestämmande av en maximiersättning utgå från vad som för närvarande vore en minimiersättning. Det vore därjämte att märka, att så låg ersättning som den föreslagna tillämpades vid endast en av rikets nuvarande skjutsanstalter. Vidare befarade statskontoret, att i följd av denna låga »lega» skjuts-

anstalterna skulle ställa större anspråk på det allmänna. I de fall, då skjutsning ej verkställdes från skjutsanstalt, och dessa torde enligt statskontorets förmenande omfatta flertalet, skulle i allmänhet bestämmelserna i resereglementets 2 § 1 mom. sista stycket komma att tillämpas, varvid de för förrättningsmannen avsedda kilometerpenningarna icke skulle tillkomma honom. Det syntes statskontoret ej heller lämpligt, att en föreskrift så avfattades, att såsom regel en undantagsbestämmelse måste tillämpas. Ur sålunda anförda synpunkter förordade statskontoret, att ersättning för färd med hästskjuts fastställdes till 40 öre per kilometer och att, därest enhetliga föreskrifter rörande lega infördes, legan bestämdes till 35 öre per kilometer.

Vidare har *länsstyrelsen i Malmöhus län* mot den i betänkandet förutsatta tolkningen av bestämmelsen i 2 § 1 mom. sista stycket i resereglementet om viss minimiersättning för hästskjuts, enligt vilken tolkning det utöver minimiersättningen, 30 öre per kilometer, skulle utgå kilometerpenningar, anmärkt, att förrättningsmannen i de fall, som i berörda stycke avsåges, icke skulle äga uppbära kilometerpenningar. Länsstyrelsen har tillstyrkt den föreslagna ändringen av resereglementet under förutsättning, att oförmälda stycke gäves den av länsstyrelsen hävdade tolkningen.

Gentemot vad statskontoret anført torde böra framhållas, att — såsom jämväl i betänkandet angives — den ersättning, som föreslagits skola utgå för resa efter häst, icke är avsedd att utgöra maximiersättning; snarare är den att betrakta som en minimiersättning, då den utgör den ersättning, som förrättningsmannen i varje fall skulle äga uppbära. Om förrättningsmannen fått vidkännas kostnad till högre belopp, får han nämligen alltid ersättning för vad han visar sig hava utgivit. Vidare är att märka, att i betänkandet icke förutsattes, att den enligt resereglementet utgående ersättningen för resa efter häst skall läggas till grund för bestämmande av maximilega för de skjutsanstalter, som alltjämt komma att finnas kvar. Intet hindrar, att vederbörande länsstyrelse vid upprättande av kontrakt om skjutshållning i de fall, då sådant i fortsättningen skulle ifrågakomma, bestämmer maximilegan till högre belopp än minimiersättningen enligt resereglementet.

Vid bestämmande av storleken av den föreslagna resekostnadsersättningen vid begagnande av hästskjuts har utredningsmannen *dels* utgått från den ersättning, som för närvarande tillämpas inom de län, för vilka maximilega icke bestämts, *dels ock* sökt vinna likställighet i förevarande avseende mellan hästskjuts och annan automobil än taxeaomobil. Sistnämnda synpunkt synes mig beaktansvärd, särskilt med tanke på de fall, då egen hästskjuts användes. Det måste nämligen anses mindre tillfredsställande att — såsom enligt nu gällande bestämmelser kan vara fallet — resekostnadsersättning utgår med högre belopp för resa efter egen häst än för resa med egen automobil. Jag erinrar i detta sammanhang om att redan i 1927 års proposition med förslag till nytt resereglemente sistnämnda två färd sätt inrymdes under samma rubrik: »annat färd sätt än ovan nämnts». Föredragande departementschefen framhöll i denna proposition, att nämnda rubrik i huvudsak komme att omfatta — förutom »hästskjuts» — den »egna bilen» och att, medan hästskjutsen med motor-

Departements-
chefen.

trafikens utveckling fått en allt mindre betydelse, färd med »egen bil» redan då erhållit en så utbredd användning, att resekostnadsersättningen i första hand borde anpassas med hänsyn till detta färd sätt. I sistnämnda del blev propositionen visserligen icke bifallen av riksdagen, som ansåg, att hästskjutsen alljämt borde tillsvidare bibehållas såsom särskilt färd sätt, men sedan motortrafiken nu vunnit ytterligare utbredning på bekostnad av hästskjutsen, synas mig de anförda synpunkterna kunna med än större skäl åberopas.

Vad beträffar den av länsstyrelsen i Malmöhus län gjorda anmärkningen mot utredningsmannens tolkning av bestämmelsen om minimiersättning för hästskjuts, då maximilega för viss ort icke bestämts, vill jag erinra, att denna bestämmelse fogats som ett tillägg till 2 § 1 mom. sista stycket i resereglementet på förslag av statsutskottet i dess utlåtande nr 71/1929 i anledning av 1929 års proposition angående nytt resereglemente, i vilket utlåtande utskottet (sid. 20) uttalade, att utöver den föreslagna minimiersättningen borde utgå kilometerpenningar. Då emellertid enligt det här föreliggande förslaget särskilda kilometerpenningar ej äro avsedda att utgå vid färd med hästskjuts, kan för framtiden någon tvekan på denna punkt icke uppstå.

Beträffande 8 § 1 mom. andra stycket har jag, med hänsyn till avfattningen av den av Kungl. Maj:t den 26 februari 1931 utfärdade normaltaxan för länstrafik med vanlig personautomobil, ansett viss formell jämkning i utredningsmannens förslag böra vidtagas.

Förslaget till förordning om upphävande av stadgan om skjutsväsendet innebär, att sagda stadga skall upphöra att gälla med utgången av år 1933, dock med den övergångsbestämmelsen att beträffande skjutsanstalt, för vilken enligt stadgan slutet entreprenadavtal först därefter utgår, föreskrifterna i stadgan skola tillämpas intill entreprenadtidens utgång. Det kunde ifrågasättas, huruvida icke motsvarande övergångsbestämmelse borde gälla jämväl beträffande nu föreslagna ändringar i resereglementet. I likhet med utredningsmannen anser jag dock sådana bestämmelser icke påkallade, utan jag vill föreslå, att ifrågasvarande ändringar i resereglementet skola träda i kraft samtidigt med skjutsstadgans upphävande eller den 1 januari 1934.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till kungörelse angående ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210) och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna detsamma.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hjalmar Ekengren.